לקמן מו: ב"ב לב:],לקמן כח., ג) ס"ל

אלעאי וכן הוא ברי״ף, ד) ס״א רבה וכן לקמן,

כי פי אלבעומיו כמו אוגד אגודה.

ממבוי למבוי מן הלד הניחה בלד

המבוי אלל הקרן וכשהחזיר זה פניו לא ראה אותה: אלא אי כשמואל

אי כר' יותנן. שהמניח לא פשע

הלכך דוקא נתקל אבל שבר ברלון

חייב: דוקה נתקל הכל שבר. ברלון

ואח"כ הוזק בחרסיו פטור בעל

החבית דאיהו הוא דאזיק אנפשיה: מנה רישה. נמי נתקל: לפי שהין

דרך בני אדם כו'. אמתני' מהדר

דלא תימא באפילה אום בקרן זוית

אלא אפי׳ באורה פטור הנתקל

ודקשיא לך איבעי ליה עיוני ומיזל

אין דרך בני אדם להתבונן בדרכים:

וחייב שמוחל. חת הנתקל לשלם:

בשלמה שמוחל כשמעתיה. דמוקי

למתניתין באפילה הא באורה

חייב: קרנה דעלרי. קרן זוית

הסמוכה לבית הבד: דהואיל

וברשות קעבדי. שמנהגם היה כן

כשהיתה בית הבד מליאה בני אדם

היו הבאים מושיבין כליהם ברשות

הרבים וממחינין עד שינאו אלו:

הרי אמרו לרכובה שלש. מנהג

הדיינין לגבות מן הבועט את

חבירו בארכובתו של בועט ג' סלעים

לבשת לפי שגדולה בשת מכת

הארכובה מדחיפת היד: לבעיטה.

ברגל: לסנוקרת. אוכף של חמור

שהכה בו את חבירו: שלש עשרה.

סלעים לבשתו לבד חיוב שאר

הדברים: לפנדה דמרה. בית יד

של פושיי"ר: קופינא. הברזל עלמו

אלל הנקב: בשת קנס הוא: גופא

דעובדת. דפנדת וקופינת: גרגותת.

בור מים מכונסין להשקות שדות:

מחה פנדי. ק' הכחות היה לו להכותו

שהרי גולו מימיו: בפנדת. היינו בית

יד: לא עביד איניש דינא לנפשיה.

ואפי׳ דין אמת לא יעשה הוא לעלמו

אלא ילך אצל הדיין: במקום דאיכא

פסידת. אי אזיל לבי דינא דאדאזיל

לבי דינא ואתי קא דלי האי ולא

ידע מאי דלי או שמא יכלו המים

מן הבור ואין לו פרעון לזה דקא

מפסיד כי האי גוונא עביד איניש

דינא לנפשיה: אל תיכנס לחלר

חבירך. בגניבה ובסתר שלא תראה

עליו כגנב: אלא שבור את שיניו.

כלומר קח בחזקה וקשיא לרב יהודה:

נר מצוה ל א מיי׳ פי״ג מהלכות נזקי ממון הלכה ה סמג עשין סח טוש"ע ח"מ סימן עשין טמו טושייע מיינו סינון מיב סעיף א: ד ב ג מיי׳ שם הלכה ו

:טוש"ע שם סעיף נ

עין משפט

סום ע שם ספיף כ. ה ד מיי' פ"ג מהלכות חובל ומזיק הלכה ט מתג עשיו ע טוש"ע ח"ח סנהדריו הלכה יב סמג א לין יאנטי יב סני א טוש"ע ח"מ סי' ובהג"ה שם: . עשין לז טו

> לעזי רש"י ושיי"ר [פושוי"ר].

מוסף רש"י י דאין הולכים בממון אחר הרוב. אלא אחר המוחוק, אם יש לו שום

רבינו חננאל קמ"ל כד היינו חבית ולא קמיל כו היינו חבית ולא אזלינן בממון אחר הרוב והדין עם הנתבע ועל התובע להביא ראייה. וכז התובע להביא האירה וכן הדין. ובא אחר ונתקל בה ושברה פטור. ואקשי אמאי משום דנתקל בה אם שיברה פטור, הוה לעיוני ומיזל. ואוקמ' רב . למתני׳ בממלא רשו׳ להותי במכולא ושו הרבי׳ חביות שאין לו מאין לעבור, אבל אם . אינה מליאה אמרי׳ איבעי אינו מיזל. ואם ליה לעיוני ומיזל. ואם שיבר חייב. וכן הדין. ושמואל אמ' באפילה ישמואל אנו באפילוו פטור, אבל באורה אם שיבר חייב. ר' יוחנן אמ' בקרן זוית פטור. וסוגיין דשמעתין בממלא רשוי הרבי׳ כולה אפי׳ אם שיבר פטור. ובאפילה או קרן פטור. ובאפילוו או קון זוית, נתקל פטור שיבר חייב. וקיימ׳ לן כר׳ יוחנן . רהא אמ' רב פפא מתני' דייקא כוותיה. ותוב הא תנן סתמא אדם מועד לעולם ואפי׳ אנוס חייב לעולם האפי אנוט חייב בנזק. ושמואל ורב דחייבו בכי האי גוונא בנתקל, כל שכז דמחייב בה ר' יוחנז. ואסיק׳ דכי הוה עובדא בקרנא דבי עצרי הוה דכיון דברשות קא עבדי מחייבינן לעוברין ושבין לעיוני ומיזל. אבל זולתם באפילה או בקרן זוית לא, דאמרי' אין דרך בני אדם להתבונן בדרכים. **שלח** ליה רב חסדא לרב נחמז המכה את חבירו ברכובתו חייב לתת לו ג' סלעים. לסנוקרית פי׳ הכאה באגרוף תחת לחייו, י״ג סלעים. המכה את חבירו סינים: יומכוז אונ יובידי בפדא דמרה, פי׳ שופינא שהוא עץ המרה שחופר בו. או בקופינא דמרא. שלח ליה רב נחמן חסדא חסדא קנס אתה רוצה חסרא קנס אתה רוצה לגבות בכבל, הא קיימ' לן אין גובין קנס בכבל. הגד לי המעשה שבא לידך. והגיד לו דגרגותא הוה לתרי דכל יומי דלי חד מינייהו, אתא חד דלי מינייתו, אונא ווו דילי בימא דלאו דיליה וקם אידך למנעיה, לא אשגח ביה שקל פדא דמרא ומחייה. אמ' ליה רב נחמן כל כי האי גוונא אפי' רב

יהודה דפליג עלי בהא

קמ"ל דאין הולכין בממון אחר הרוב. תימה מה טעם אין הולכין ליתי בק"ו מדיני נפשות כדאמרינן בפ"ק דסנהדרין (דף ג:) ור' יאשיה מייתי ליה בק"ו מדיני נפשות ומה דיני נפשות

> נפשות בתר רובא כדאמר בריש בן סורר ומורה (סנהדרין דף סט.) ש'ו"ל דהתם גבי דיינים שאני דחשיב מיעוט דידהו כמי שאינו וליכא למימר התם אוקי ממונא בחזקת מריה דהא ב"ד מפקי מיניה אבל גבי שאר ממון דאיכא מיעוט וחוקה לא אולינן בתר רובה: ה"ג אמאר פטור איבעי ליה לעיוני. חבל הך לח פריך אמאי חייב בנזקו כשהוזק איבעי ליה לעיוני כדפירשתי לעיל (דף כג. ד״ה ולחייב) דיותר יש לו לשמור שלה יזיק משלה יווק י ולה שייך כאן כל המשנה ובא אחר ושינה בו פטור (לעיל כ. כד:) דגבי אדם לא אמר הכי והא דאמר (לעיל דף כב.) הניח חנוני נרו מבחוץ בעל הגמל פטור ולא אמר איבעי ליה לעיוני וי"ל דדוקה במקום הליכתו אמרינן איבעי ליה לעיוני וקלת קשה הא דאמר רבא לעיל כי אית לך רשות לסגויי עילאי ואמאי אית ליה רשות לסגויי הא בהמה נמי איבעי לה לעיוני כדמוכח בהפרה (לקמן דף נב:) דשור פקח ביום פטור וליכח למימר בממלא רה"ר שאינה יכולה לעבור אלא דרך עליה דא"כ לבעוטי נמי אית לה רשותה: ושמואל אמר באפילה שנו. והא דפליגי לקמן (דף כט.) אי נתקל פושע הוא או לא כגון שנתקל מעלמו ולא נתקל בשום דבר אבל הכא שנתקל מחמת מכשול ולא איבעי ליה לעיוני אנום הוא ואע"ג דלעיל (דף כו:) מרביגן אונס כרלון באדם המזיק מפלע תחת פלע אונס גמור לא רבי רחמנא דהא בירושלמי פוטר אותו שישן ראשון אם הזיק לשני הבא אללו לישן וכן בהגחל בתרא (לקמן דף קיב.) גבי הניח להם אביהם פרה שאולה כסבורים של אביהם היא וטבחוה ואכלוה משלמין דמי בשר בזול שכך יי נהגו אבל מה שהזיקו לא דאנוסין הן ובמתניתין נמי תנן היה בעל חבית ראשון ובעל קורה אחרון דאם עמד בעל חבית ונשברה חבית בקורה פטור ונראה לדקדק דאדם המזיק דמפטר באונס ס (משום) שהוא כעין גניבה מדתניא בשלהי האומנים (ב"מ דף

פרק שלישי בבא קמא המניח אין הולכין בממון אחר הרוב. היכא דמסתפקא לן מילתא כגון הכא וכגון (לקמן דף מו.) המוכר שור לחבירו ונמלא נגחן לא אמרינן בחר רובא זיל ולחרישה קנאו והוי טעות אלא אמרינן המוליא מחבירו עליו הראיה ויכול לומר לו לשחיטה מכרתיו לך: בקרן זוים. כשנכנסין דחמירי אמר רחמנא זיל בתר רובא דיני ממונות לא כ"ש ואפי" רובא דליתיה קמן אולינן בדיני

קמ"ל ידאין הולכין בממון אחר הרוב: ובא אחר ונתקל בה ושברה פטור: אמאי פטור איבעי ליה לעיוני ומיזל אמרי דבי רב משמיה דרב בממלא רה"ר כולה חביות שמואל אמר באפילה שָנו רבי יוחנן אמר בָקרן זוית אמר רב פפא לא דיקא מתניתין אלא או כשמואל או כרבי יוחנן דאי כרב מאי אריא נתקל אפילו שבר נמי יאמר רב זביד משמיה דרבא הוא הדין דאפי' שבר והאי דקתני נתקל איידי דבעי למתני סיפא ואם הוזק בה בעל חבית חייב בנזקו דדוקא נתקל אבל שבר לא מאי מעמא הוא ראזיק אנפשיה קתני רישא נתקל אמר ליה ר' אבא לרב אשי הכי אמרי במערבא משמיה דר' ייעולא אלפי שאין דרכן של בני אדם להתבונן בדרכים הוה עובדא בנהרדעא וחייב שמואל בפומבדיתא וחייב יורבא בשלמא שמואל כשמעתיה אלא רבא לימא כשמואל ס"ל אמר רב פפא יקרנא דעצרא הוי דכיון דברשות קעבדי יאיבעי ליה לעיוני ומיזל שלח ליה רב חסרא לר"נ יהרי אמרו לרכובה שלש ולבעימה חמש יולסנוקרת שלש עשרה לפנדא דמרא ולקופינא דמרא מאי ישלח ליה חסרא חסרא קנסא קא מגבית בבבל אימא לי גופא דעובדא היכי הוה שלח ליה דההוא גרגותא דבי תרי דכל יומא הוה דלי חד מנייהו אתא חד קא דלי ביומא דלא דיליה א"ל יומא דידי הוא לא אשגח ביה שקל פנדא דמרא מחייה א"ל מאה פנדי בפנדא למחייה אפילו למ"ד לא עביד איניש דינא לנפשיה במקום פסידא עביד איניש דינא לנפשיה דאתמר רב יהודה אמר לא עביד איניש דינא לנפשיה רב נחמן אמר עביד איניש דינא לנפשיה היכא דאיכא פסידא כ"ע לא פליגי דעביד איניש דינא לנפשיה כי פליגי היכא דליכא פסידא רב יהודה אמר לא עביד איניש דינא לנפשיה דכיון דליכא פסידא ליזיל קמיה דיינא ר"ג אמר העביד איניש דינא לנפשיה דכיון דבדין עביד לא מרח מתיב רב כהגא ״בן בג בג אומָר אל תיכנם לחצר חברך ליִמול את שלִּך

ו) לקמן פד:, ו) [תוספתה פ"י ע"ש], ח) בס"ה ליתה אנ. ט) ועי׳ מוספות יומא מו, ש) צפי מוספות יומנו פה. ד"ה להחזיר ובב"מ כ: ד"ה איסורא ובכתובות טו: ב"ה להחזיר ובסנהדריו ג: כ) ר"מ מ"ו, ל) עי' ר"מ מ"ם נשם תום' פרה יום האומנין,

גליון הש"ם תום' ד"ה אמאי כו' ולא שייך כאן כל המשנה. ועי לקמן לב ע"א תוספות ל"ה והא הכא:

רבינו חננאל (המשר) מודה לי, דכיון דאיכא . פסידא עביד איניש דינא לכתחילה, וכל שכן דאי כבר מחייה דפטור דדינא קא עביד, אמ׳ לא מצינא דאיטרח לבי דינא. במקום דאיכא פסידא דברי הכל עביד איניש דינא לנפשיה. במקום דליכא פסידא י איתמ' רב יהודה אמ' לא עביד איניש דינא לנפשיה. רב נחמן אמ' עביד איניש דינא לנפשיה. והביאו ח׳ הלכות לברר הלכ׳ כמן --. מתרויהו ושנינהו לכולהו. וקיימ׳ לז כרב נחמז. והני דהילכת׳ כותיה. א׳ הא דבז בג בג אומ׳ שבור את שיניו ואמור לו את שלי אני נוטל, כרב נחמן,

> עמך עמר פב: ושם ד״ה וסבר) המעביר חבית ממקום למקום ושברה רבי יהודה אומר שומר חנם ישבע נושא שכר ישלם והשתא מדמחייב נושא שכר ופוטר שומר חנם ולא מחייב מטעם אדם המזיק ש"מ דבאונס דכעין גניבה אדם המזיק פטור ומדמה ר' יהודה נתקל לגניבה אבל באונס שהוא כעין אבידה שהיא קרובה לפשיעה יותר כדאמרינן בהשואל (ב"מ דף זד:) דגניבה קרובה לאונס ואבידה קרובה לפשיעה נראה דאדם המויק חייב דא"א לומר שלא יתחייב אלא בפשיעה וכן משמע לעיל דמחייב בנפל מן הגג ברוח שאינו מלויה ואע"ג דברוח שאינו מלויה מפטר בה שומר חנם כדאמרינן בסוף ארבעה וחמשה (לקמן דף מה.) גבי ארבעה נכנסו תחת הבעלים כו' וחייבין לשלם דמי שור לבעלים חוץ משומר חנם ומוקי לה כגון דנטריה שמירה פחותה דשומר חנם כלתה לו שמירתו והנך לא כלתה שמירתן ומייתי מדר' יהודה דמועד סגי ליה בשמירה פחותה דהיינו דלת שיכולה לעמוד ברוח מלויה ואין יכולה לעמוד בשאין מלויה אלמא אע"ג דמפטר שומר חנם מחייב בה אדם המזיק והיינו טעמא משום דהוי כעין אבידה ונחקל הוי כעין גניבה ופטור ביה אדם המזיק וכן מוכח בפרק הגחל עלים (לקמן דף נט: ושם) גבי טבח אומן שקלקל דפריך למאן דפטר (בשומר) חנם מברייתא דקתני נתן בהמה לטבח ונבלה חייב מפני שהוא כנושא שכר 6 אלמא ס"ד דמקשה אפי' בחנם חייב כמו שומר שכר שחייב על האבידה ומשני אימא מפני שהוא נושא שכר ולפיכך בשכר חייב בחנם פטור דהוי כעין גניבה [ע" חוס׳ ב"מ פב: ד"ה וסבר וב"ב לג: ד"ה חייב]:

שלא ברשות שמא תראה עליו כגנב אלא

שבור את שיניו ואמור לו שלי אני נומל א"ל

לפי שאין דרכן של בני אדם להתבונן בדרכים. והא דתני (נקתן דף נב:) שור פקח ביום פטור דשור עיניו לתטה ותיבעי ליה לעיוני טפי מאדם: הרד אמרו דרבובה שדשה. י"מ דלעני שבישראל קאמר אבל אחרים הכל לפי המבייש והמתבייש ולר"י נכאה דהיינו לגדול שבישראל דומיא דההיא דמנן בהחובל (לקמן דף 1.) סטרו נותן לו מאמים זוז ומוקי לה (לקמן ד׳ 16.) לגדול שבישראל: קבסא קבובית בבבד. לאו קנסא אלא דין קנסא הוא כדאמרינן בהחובל (לקמן ד׳ פד:) דמילתא דלית בה חסרון כים לא עבדינן שליחומייהו: אלא שבור את שיניו. דליכא פסידא איירי מדאסר ליכנס שלא ברשות: